

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์สำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. จุดประสงค์การเรียนการสอน
2. เนื้อหาวิชา 3. กิจกรรมการเรียนการสอน 4. การประเมินผล ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการ
วิจัยดังต่อไปนี้

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา บทความ
และศึกษาโครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยครู โครงการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์
ศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ของวิทยาลัยครู
36 แห่งทั่วประเทศ วิทยาลัยครูละ 2 ท่าน จำนวนทั้งสิ้น 72 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ในการพัฒนารายวิชาของ
Giles, Tyler Ralph สัจด์ อุทรานันท์ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน ฯลฯ และศึกษาทฤษฎีและแนวคิด
ต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ ได้แก่ทฤษฎีการรับรู้ทางศิลปะของ James Gibson
ทฤษฎีความงามทางสุนทรียศาสตร์ของ สุเชาว์ พลอยชุม ฯลฯ
2. ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรของวิทยาลัยครู และศึกษาหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปใน
วิทยาลัยครู และศึกษาคำอธิบายรายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

3. ศึกษาโครงการสอนของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ในวิทยาลัยครู 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ และวิทยาลัยครูสงขลา

4. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศ เช่น งานวิจัยของกาญจนา บุญรัมย์ (2524) เรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู งานวิจัยของฉันทิ เจริญอาจ (2529) เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ และงานวิจัยของ ชัชชัย มหามพวงศ์ชัย (2536) เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย สาขาวิชาศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี งานวิจัยในต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ Jewell (1991) เรื่อง ส่วนประกอบทางสุนทรียศาสตร์ ในสาขาวิชาศิลปศึกษาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน งานวิจัยของ Johansen (1978) เรื่อง วิธีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะสำหรับวิชาว่าด้วยความงาม ฯลฯ

5. สร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ ในด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดลำดับจุดประสงค์ในการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ ในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด เพื่อแสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มหัวข้อที่แสดงถึง 1. จุดประสงค์การเรียนการสอน 2. เนื้อหาวิชา 3. กิจกรรมการเรียนการสอน (กิจกรรมของผู้สอน กิจกรรมของผู้เรียน) 4. การประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทางเลือก 5 ทาง โดยกำหนดคะแนนและความหมายระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended)

การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แก้ไข
ข้อบกพร่อง

2. นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุม
เนื้อหา การสื่อความหมาย และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

2.1 มีประสบการณ์ทางการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ 5 ปีขึ้นไป

2.2 เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

2.3 แต่งตำราที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ อาจารย์พิเศษประจำภาควิชาศิลปะ-
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเชี่ยวชาญทางการสอนสุนทรียศาสตร์และ
ศิลปนิพนธ์ และแต่งตำราที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวีเกียรติ ไชยยงยศ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ
วิทยาลัยครุสวนดุสิต มีความเชี่ยวชาญทางการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ และแต่งตำราวิชา
สุนทรียะทางทัศนศิลป์

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉลอง สุนทรนนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ
วิทยาลัยครุพระนครศรีอยุธยา มีความเชี่ยวชาญทางการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ และแต่ง
ตำราวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สวนศรี ศรีแพงพงษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ
วิทยาลัยครุจันทระเกษม มีความเชี่ยวชาญทางการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ และแต่งตำราวิชา
สุนทรียะทางทัศนศิลป์

5. อาจารย์ไสว แก้วกล้า อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ วิทยาลัยครุบุรีรัมย์
มีความเชี่ยวชาญทางการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ และแต่งตำราวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบ
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถาม เช่น การใช้ถ้อยคำและภาษา โดยใช้กับ
ประชากรซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรจริง คือ อาจารย์ผู้สอนทางด้านศิลปศึกษา จำนวน
10 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้วมาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบ
สอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้อง
ภายใน ครอนบาช (Cronbach) ซึ่งมีสูตรและผลขนาดสัมประสิทธิ์ ดังต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_x^2} \right)$$

- α = สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง
 n = จำนวนข้อ
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

จากการทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) จำนวน 10 ชุด ได้ขนาดสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของแบบสอบถามชุดนี้เท่ากับ 0.9640 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้

การสร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

โดยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อความและภาษาที่ไม่ชัดเจน สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอหนังสือรับรองขอความร่วมมือไปยังอธิการวิทยาลัยครู 36 แห่งทั่วประเทศ
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ผู้สอนผู้สอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ ของวิทยาลัยครู 36 แห่งทั่วประเทศ วิทยาลัยละ 2 ท่าน จำนวนทั้งสิ้น 72 คน และรับแบบสอบถามคืนโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ ส่วนวิทยาลัยครูที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 72 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากจำนวนประชากรทั้งหมด

วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100$$

(ประกอบ กรรณสูตร, ม.ป.ป.)

ตอนที่ 2 การจัดลำดับจุดประสงค์ในการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ข้อใดควรสอนก่อน-หลัง วิเคราะห์จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกจุดประสงค์นั้นมากที่สุด จุดประสงค์ในการสอนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ที่ควรเพิ่มเติม วิเคราะห์ โดยการสรุปข้อมูลจากอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 การเรียนการสอนรายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ 4 ด้าน คือ

1. การกำหนดจุดประสงค์
2. การเลือกเนื้อหาวิชา
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

สูตรค่าเฉลี่ย (Mean)

$$X = \frac{\sum fx}{N}$$

X = ค่าเฉลี่ยคะแนน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (ประกอบ กรรณสูตร, ม.ป.ป.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนน N จำนวน

$\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทั้ง N จำนวน

N = จำนวนประชากร

หลังจากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาทำการแปลความหมายและวิเคราะห์ โดยถือเกณฑ์การแปลความหมายดังต่อไปนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามตอบและจัดหมู่ให้เป็นกลุ่มเดียวกัน แล้วพิจารณาว่าข้อเสนอแนะใด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกันนำมาจัดให้เป็นกลุ่มเดียวกัน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง